

N. F. S. Grundtvigs tale ved C. E. Rotwitts begravelse

Taler

Nikolai Frederik Severin Grundtvig
Forfatter, teolog, digter

Dato

14. februar 1860

- 1 Hvad Døden igrunden altid beviser, det gjør den, ved en Ligbegængelse som denne, os alle vitterligt, at “et Menneskes Herlighed er som Græssets Blomst, Græsset henvisner og Blomsten affalder” saa derom er vi sikkert alle enige ved den Hædersmands Baare, som nys stod midt i sin kraftige Manddoms-Alder og
- 5 stod paa det høieste Trin under Thronen hos os, fast ved sin Konges Tillid, Kongens, som ærer ham selv paa Baaren; thi han sank jo dog paa et Øieblink i Støvet.

- Enige er vi om her at see en klar Stadfæstelse af den Forkrænkeligheds Lov, som
- 10 ligger paa alt Menneskeligt; men saare deelte er Meningerne om, enten det er sørgeligt eller glædeligt, ja, herom er Meningerne saa deelte, som jeg ikke mindes, de har været hos os ved nogen Hædersmands Baare; thi medens det Statsraad, hvis Hoved han var, fra den ene Side betragtedes som det lykkeligste Valg, Majestæten havde gjort, til at vække de glædeste Forhaabninger, saa betragtedes
- 15 det aabenbart fra en anden Side som det allerulykkeligste Valg, der maatte vække lutter sørgelige Formodninger om det Værste, der kunde times Land og Rige, og de, som har denne Betragtning, tør vel endog tænke, at Forsynet, ved at bortkalde ham saa brat, har givet dem Ret.

- 20 Vel staaer jeg nu fjernere end før fra den store Skueplads, og kan derfor lettere see feil; men jeg vil og tør dog sige frit, at for mine Øine har der, under vore mange Skifter, ikke staaet nogen Hædersmand ved Roret, som jeg snarere turde tiltroe baade Syn for hvad der er gamle Danmarks sande Tarv, og Sind til ærlig at arbeide derpaa, saa det Eneste, der uden nøiere Bekjendskab maatte synes mig
- 25 tvivlsomt, var, om Hædersmanden ogsaa havde det klare Overblik af vore rædsomt indviklede Forhold, og Heltemodet til at brydes med alle de Hindringer, der let kan synes uoverkommelige, det Overblik og det Heltemod, som dog ogsaa maa findes, naar Danmark skal frelses. Naar derfor det

30 guddommelige Forsyn, hvis Haand ogsaa jeg seer i alle saadanne bratte,
uformodenlige Omskiftelser, borttog Hædersmanden Rotwitt under de første
Skridt paa hans Høvdings-Bane, da troer jeg ingenlunde, det var for at afbryde
hvad han var ifærd med at begynde, men snarere, fordi Forsyns-Øiet saae, at der
krævedes endnu mere end ham var givet, eller dog gunstigere Omstændigheder,
35 for at naae det Maal, han havde for Øie, og som alle ægte Dannemænd haabe,
skal dog, med Guds Hjælp, opnaaes omsider.

I denne Betragtning har det heller ikke i mindste Maade kunnet rokke eller
forvirre mig, Alt hvad der saa hidsig og hørøstet er sagt af dem, der aabenbar
40 dømte den hedengangne Hædersmand uhørt, og som desuden, saavidt jeg
kunde skjønne, kun savnede og lastede hos ham det Samme, som vi læser i den
“gamle Bog”, at de, som var Store og Lærde og Kloge i deres egne Tanker,
savnede og lastede hos ham, som dog var i allerhøieste Forstand “Folkets Mand”
og “Rigets Støtte”, ja kaldte det Grund nok til at styrte ham jo før, jo heller; thi
45 om ham sagde de jo netop: see, om Nogen af de Øverste eller af Pharisæerne har
fæstet Tro til ham, og denne Almue (eller Menigmand), som ikke kjender
Loven, de er jo bandsatte!

Denne korte Proces maatte nemlig hos mig vække endnu bedre Formodninger
50 om Hædersmandens Retning og Bestræbelser, end jeg maaskee ellers turde
næret; thi ligesom det fra Arildstid er lagt Skjoldungernes Stamfader i Munden:

Det bør hver Konning at have til Sæd,
Beskærme sine Lande og holde Fred,
55 Og vide at gjøre sin Almue Gavn,
For hvilke han bær sit Kongenavn;

saaledes har jeg, hvor gammel jeg end er blevet, ei kunnet komme til bedre
Forstand paa “Folkets Kjærne” og “Rigets Marv”, end at det, til Ære eller til
60 Skam, altid er den “Almue” eller “Menigmand”, hvis hele Verden er
indskrænket til deres virkelige Fæderneland, som ikke kan bruge noget andet
Sprog end deres eget Modersmaal, og som ikke kan vedkjende sig nogen anden
Lov end den Ligelighedens, Læmpelighedens og Billighedens Lov, som er
indskrevet i Menneskets Hjerter, og er neppe dybere indpræntet i noget Folke-
65 Hjerter end i det Danske!

For mine Øine bryder da Folke-Historien Staven over enhver Regjering, som

ikke kan og vil takkes sin Almue, og rækker kun den Regjering Krandsen, som
70 bedst veed at ramme Menigmands eller Almuens sande Tarv, hvad dog umulig i
vore Dage lader sig ærlig arbeide paa, uden hvert Øieblik at støde og, som man
siger, forurette det i alle Maader storladne Parti, der, med sine vidtløftige
Verdens-Anskuelser, med alle sine døde og levende Sprog og med alle de
75 vildfremmede Lovgivninger og Grundsætninger, staaer megen Fare for at
oversee, tilligemed Menigmand, hele Folket og Fædernelandet, især naar de er
saa smaa som de Danske!

Derfor skal det være mit inderlige Ønske, at Majestæten snart maa faae Lykke til
at skjænke Danmark et Statsraads-Hoved, som den Danske Almue kan see op til
80 med samme Tillid og Fortrøstning, som til den Hædersmand, hvis Støv de idag
med dyb Vemod bære til Hvile, og det skal være min Bøn til Gud, den store
Folke-Fader, at Han vil skjænke en saadan værdig Efterfølger af Hædersmanden
Rotwitt ikke blot alle de Evner, men ogsaa al den Tid og alt det Held, som
udkræves til i saa vanskelige Dage at styre det fra Arildstid berømte, men nu
85 hartad strandede Danske Orlogsskib ind i Folkelighedens, Frihedens og Fredens
ønskelige Havn! Og naar det skeer, da skal det sikkert ikke blot være fra een Side,
men fra alle Sider, at Hædersmanden Rotwitt nævnes med Høiagtelse og
Vemod, som det første Statsraad-Hoved hos os, der gjorde folkelig Frihed og
folkelig Lovgivning til sit Løsen, men fik hverken Ørenlyd eller Livsfrist til Mere
90 end det Samme! Urandsagelige er Herrens Raad, men de er alle gode!
Fred være med Eder!

Kilde

N.F.S. Grundtvig Ved Exellencen C. E. Rotwitts Ligbegængelse den 14de Februar
1860, <http://www.grundtvigsværker.dk/>
95

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Begravelsestale, Prædiken, Prædikener fra 1800-tallet
100

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/n-f-s-tale-ved-c-e-rotwitts-begravelse>

105